

V tozadevni resoluciji zahteva učiteljsko skupnost zvišanje plač učiteljev.

Pri vprašanju o učenem načrtu se je debatiralo o verskem pouku. Nekateri so se izrazili, da je enako nepriljubivo uvesti zopet Lutrov katekizem v šolo, kot izločiti verouk iz šole. Cerkev in šola sta na Švedskem postali vsled stoletnega sodelovanja skoro nerazdružljivi. Cerkev pa naj se nauči razumeti želje šole, potem bodo tudi stiki ožji.

Večina se pa je izjavila proti upeljavi katekizma v šolo.

Za tem je kongres razpravljala o pristopu k »Delovni konfederaciji«. Večina se je izrazila, da bi pristop le razdružil učiteljsko in ne bi nič pripomogel do rešitve vprašanja zvišanja plač. Učiteljsvo ne more sprejeti stavke v svoje borilne metode. »Delovna konfederacija« ima tudi toliko važnih delavskih vprašanj razrešiti, da se z učiteljskimi zadevami ne bi mogla uspešno pečati. Zato se učiteljsvo izjavlja za upostavitve stikov z ostalimi uradniki, v svrhu skupne akcije.

Švedski učiteljski zvezi (Sverges Folkskollärarförbundet) pripada do polovica učiteljev. Drugi učitelji so organizirani v drugih učiteljskih organizacijah.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Članarina in darilo: Osnovna šola Lajtersberg-Krčevina 900 Din, učiteljsko društvo za obrnoški okraj 4900 Din; Eliza Kertova, učiteljica vrh 40 Din; osnovna šola Dravograd 70 Din; osnovna šola Spodnja Polskava 30 Din; deška osnovna šola Ljutomer 140 Din; osnovna šola Selnica ob Dravi 109 Din; Ivanka Zupančič, šolska uprav., Celje, 10 Din; osnovna šola Tezno 170 Din; društvo pok. učit. v Mariboru 220 Din; Podvršnik Ant., šolski uprav., St. Vid-Mislinje 1 obv. 7% drž. pos. a 100 Din (IX. 1925); Ivan Morko, šolski uprav., Rače 1 obv. 7% drž. pos. a 100 Din (III. 1927). Iskrena hvala! — V Mariboru, 17. jan. 1927. — M. K o ž u h, blagajnik.

Prosveta.

»ŠOLARSKA MATICA«.

Nekoč sem že omenil, da bi naše književne družbe, ki pošiljajo periodične edicije med narod, natisnile pri vsakoletni izdaji tudi vsakokrat po eno mladinsko knjigo, kar je že delala — četudi nedosledno — Mohorjeva družba.

Razumljivo je, da tak načrt dostikrat ni priporočljiv, ker se marsikateri izmed odraslih odtegne vsled tega naročila, in to vsakakor škoduje družbinim financam.

Važnost takega izdajanja pa seveda ni na literarni strani kot taki, temveč na vzgojni strani: izobraziti in utrjevati pri leci smisel do lastne knjige, ki mu je — pravzaprav vsako leto nezavestno vsiljena — počasni nujna potreba. V začetku jo ima kot razvedrilo, pozneje uživa vrednost vsebine, na koncu jo ceni kot svojo last, jo shrani in si tako ustvari sam in neprisljano svoj lastni knjižni zaklad. Ko doraste, ne more biti brez knjige, in ostane, če je kosček v dobrih gmotnih razmerah, vedno naročnik leposlovne knjige.

Mnogo tarnanja je, da pri nas Slovenskih leposlovje »ne gre«. So res tehtni razlogi za to: malo nas je; uradnik, glavni konsument, nima sredstev; naš knjižni trg ne proizvaja zdat »nič kaj dobrega« itd. Poskušajmo pa to izboljšati, zakaj vsakdanje razmere se polagoma urejujejo, in tako smemo upati, da nam bo v prihodnjih letih Slovenem mogoče kupiti poleg litrov daimatina tudi včasih kako knjigo.

Nemogoče pa je to doseči z današnjo stagnacijo, ki se je začela po vojni in živi trdno in se vceplja tudi v mladino. Danes je vse sport, kino, veselica; knjiga dolgočasil!

Paziti moramo na to, da mladina ne bo ostala pasivna do knjige tudi tedaj, ko se povrne umeren življenski čas.

Ustanovimo »Šolsko Matico«!

Dajmo učencem, ki bodo naročniki te »Šolske Matic«, vsako leto po volji kolektarčka še kake 3 knjige! Kolektarček naj bi bil praktičen, prikupljiv v svoji žepni obliki; ena knjiga izmed ostalih realne vsebine, obdelana v otroškem tonu; ostali dve knjigi čisto leposlovni, znabiti en prevod iz svetovne mladinske literature ali tudi knjiga pesmi. Knjige bi izšle vsako leto pred Miklavžem.

Članarino, ki bi jo plačeval vsak član »Šolske Matic«, bi določili izdajatelj.

Če pomislimo, koliko se je do zdaj porbiral po naših šolah prostovoljnih prispevkov, pri katerih učence ni imel nobenih koristi, potem bomo šele razumeli, s kakšno vneto bo vsak mladi naročnik prinašal članarino in s kakim zanimanjem bo čakal na izdajo knjig.

Jasno je, da bo moralo učiteljsvo nabirati in voditi mlade naročnike.

Tone Gaspari.

—p Za našo pedagoško knjižnico je poslalo Učiteljsko društvo za krški okraj sledeče knjige: Zbornik I. 1900., 1909., 1912. Pedagoški letopis 18. zv. Slovenska bibliografija I. del. Srčna hvala!

Srednješolski vestnik.

PRIPOROČLJIVA KNJIGA.

V avgustu 1926 je izšlo v Sarajevu drugo izdanje predelanega srbskega prevoda znamenite Fuss-Henzoldove »Fizike za šolo i samouke« z mnogobrojnimi dijaškimi vajami, računskimi nalogami, s 104 slikami v tekstu in šestimi portreti znamenitih fizikov.

Knjigo sta priredila znamenita bosnaska šolnika ravnatelj državnega ženskega učiteljskega učiteljskega društva v Sarajevu, bivši načelnik ministrstva prosvete, g. S t e v o M a r k o v i ć in profesor druge državne realne gimnazije v Sarajevu dr. J. G o l d b e r g. To delo je na temelju mišljenja Glavnega Prosvetnega Saveta v Beogradu odobreno od Ministrstva Prosvete pod št. 49.555 od 2. aprila 1926 in priporočeno kot učna knjiga za učiteljskega in druge strokovne šole v celi državi.

Ta knjiga je doživela v nemškem originalu že 16 izdanj, kar je gotovo dovolj jasen dokaz, da ima mnogo prijateljev med učiteljsvom in dijaštvom. Namenjena je v prvem redu učiteljskem, ali more dobro služiti radi svojih vrtil tudi drugim srednjim šolam. Grški, latinski in sploh tuji termini so točno raztolmačeni. Pisatelji so imeli pred očmi, da se je treba poslužiti že z ozirom na svrhu te knjige pri tolmačenju fiz. zakonov predvsem induktivne metode, deduktivna je prišla le tam v pošte, kjer to ne škodi jasnosti predmeta. Ta strogo znanstvena knjiga je pisana v tako lahkem jeziku, tako jasno in pregledno, da je tudi samoukom dobrodošla. Mnoge slike v samem tekstu omogočujejo lažje razumevanje težjih odstavkov. V novem izdanju so od velike važnosti vaje, ki sledijo vsaki večji partiji in mnoge praktične naloge vzpodbujajo učence na samostalne poskuse in večjo aktivnost pri predavanjih. Izdajatelj so se ozirali pri novem izdanju na današnje stanje fizike in na naše prilike. Predelali so točneje n. pr. nauk o elastičnosti, resonanci, električni oscilaciji itd., nekaj so dodali, neke paragrafe popolnoma izpremenili, n. pr. odstavke o Teslovih strujah in o brezžični telegrafiji. Poleg tega so oni dodali nekoliko — šest — portretov znanih fizikov.

Iz ekonomskih razlogov je izšla knjiga samo v cirilici. To nam ne sme biti ovira, da uvedemo to knjigo tudi v naše šole, seveda se mora to učiniti postopoma, začevši od najnižjega razreda. Na ta način si bodo učenci osvojili točen pregled te knjige in se tudi lepo izurili v čitanju cirilice, kar je danes našim učiteljem in inteligentom sploh potrebnejše nego kos kruha. Živimo v novih prilikah in moramo se prilagoditi. Cirilico čitati ni težko, samo je treba dobre volje in zavesti, da je to naše slovensko pismo. Knjigo najtopleje priporočam.

Ravnatelj F. Kadunec.

Stanovska organizacija.

Vabila

— Brežiško-sevniško učiteljsko društvo ma svoj redni letni občni zbor dne 5. februarja 1927 točno ob 10. uri v osnovni šoli v Brežicah s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Društvene zadeve. 3. Letna poročila odbora. 4. Naš sedanji položaj. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Zborovanje vodi predsednikov nas mestnik tov. Franc Vadnal. Pridite polnoštevilno!

— Občni zbor učiteljskega društva za politični okraj Ljutomer se vrši v soboto, dne 12. februarja v Gor. Radgona z začetkom ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo društvenega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Volitve. 5. Določitev društvene članarine. 6. Predlogi in nasveti društvenikov. 7. Načrt novega šolskega zakona. Poročajo izvoljeni referenti. — Pol ure pred občnim zborom se vrši odborova seja. — Udeležba obvezna! Odsotnost se mora opravičiti!

Poročila:

— Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo v soboto, dne 8. januarja 1927 v Narodnem domu v Mariboru. — Navzočih je bilo 78 članov.

Tov. predsednik je ob otvoritvi pozdravil zlasti novo pristopivše članice, tov. Čonč Jožefo, Kirar Josipino, Kotnik Ano in Matjažič Leopoldino. Obenem je naznanil izstop tov. Konečnika iz učiteljskega društva vsled premestitve iz sreza.

V zadevi prispevkov »Učit. domu« se sklene, da je v l. 1927. vsak član moralno obvezan prispevati v ta namen letnih 10 Din.

Članarina »Zveze državnih nameščenecv za Slovenijo« znaša letnih 12 Din, kateri znesek je vplačati v 10 mesečnih obrokih obnem z društveno članarino.

Volitev novega odbora odpade vsled preobširnosti dnevnega reda ter se preloži na občni zbor, ki se bo vršil tekom prihodnjega meseca.

V zadevi osnutka novega šolskega zakona se sklene, da se par dni pred prihodnjim zborovanjem skliče v svrhu proučavanja načrta sestaneček pedagog. odseka, h kateremu se naj povabijo vsi šolski upravitelji; v ta namen naj društvo pri šolski oblasti izposluje za udeležence pouka prost dan. — Danes so referirali in stivali predloge k novemu šolskemu zakonu tov. Jakopec, Rozbaud in Majcen. Tozadevne želje in izpremembe so bile odposlane poverjeništvu v nadaljnjo ukrenitev.

— Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj je zborovalo ob povoljni udeležbi dne 11. decembra na Pragerskem. Navzočih je bilo 44 članov, odsotni so se opravičili.

V kratkem govoru pozdravi tov. predsednik predavatelja prof. Šilaha iz Maribora in novo pristopivšo članico Valjavec iz Laporja. S toplimi besedami se spominja pred kratkim umrle tovarišice Emilije Kopriva, kot vzorne učiteljice oziroma vzgojiteljice, posebno pa kot temperamentne prvoborneljice za pravice poročenih učiteljic.

Učiteljsvo je ogorčeno debatiralo o odloku P. br. 5289/25 z dne 1. nov. 1926 »Prosvetni uslužbenci, njih ponašanje v službi in izven nje«, ki je naperjen proti vsemu učiteljsvu brez razlike krivde, ter je mnenje, da bi bilo pravilnejše, ako bi se samo prizadete pozvalo na odgovor, ne pa žalilo vsega stanu.

Med burnimi pozdravi otvori prof. Šilih svoj globoko zamišljen referat »Psihoanaliza in vzgoja«, izdelan po načelih Freudove in Adlerjeve teorije, koje glavna teza je »Razvijati v otroku vse sile«.

Prof. Šilih vabi učiteljsvo k pristopu v Pedagoški krožek v Mariboru, ki bo imel svoja predavanja o počitnicah in ki bo imel v slučaju zadostnega števila novih članov na razpolago knjižnico tudi za izven Maribora službujoče člane.

Občni zbor se vrši prve dni mesca februarja v Slov. Bistrici. Tajnik.

— Sav. učiteljsko društvo za vranski okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 5. januarja 1927 na Gomilskem. Od 37 članov je bilo navzočih 26.

Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče predvsem novo došlo tovarišico Puclovo. Čestita tov. Rožancu k življenski izpremembi, tov. Olgi Korberjevi in Cesarjevi k dobro prestalemu drugemu izpitu. — Nato se prečita zapisnik zadnjega zborovanja in odobri. — Od zadnjega zborovanja je došlo bolj malo dopisov, ki pa so se že večji del obravnavali pri zadnjem zborovanju v Celju.

Tovariš predsednik poda pregled delovanja tekočega leta. Tovarišica tajnica prečita letno poročilo. Tovariš blagajnik poda pregled finančnega stanja: celokupni dohodki 4565 Din 53 p; celokupni stroški 2340 Din. Preostanka 2225 Din 53 p.

Tov. Šega in Yarh sta pregledala račune in ker sta našla vse v redu, predlagata, da se tov. blagajniku da absolutorij.

Kot referentinja za osnovnošolski zakon se določi tov. Ahtikova. — Sklene se, da se članarina zniža za 4 Din. Tov. Lušin predlaga, da bi se za naš okraj izdelal podrobni učni načrt, nakar se sklene, da se istega naredi na vsaki šoli in se pri prvem jesenskem zborovanju skupno predela.

Volitve. Dasiravno je tov. predsednik prosil, naj se mu odvzame to breme, je bil na splošno željo vendarle na novo izvoljen. Predsednik tov. B. Zdolšek, podpredsednik tov. J. Sevnik, tajnica tov. A. Križeva, blagajnik tov. J. Yarh, odbornik tov. Rožanc, namestnika tov. Mikličeva in tov. Hribovšek. Ela Križ, tajnica.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjižarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

—k Latinsko-slovenski slovar. Sestavil profesor dr. Franc Bradač, docent za klas. filologijo na univerzi v Ljubljani, 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, Cena Din 70.—, Str. 500.

Bradačev latinsko-slovenski slovar je strel v črno. Potrebni smo ga bili kot slepci pogleda. Že dolgo vrsto let so ga pogrešali učenci in profesorji. Kdor čaka, pa počaka. Tako se nas je končno spomnil docent Bradač. Ni nam podal zmašila, ki bi bilo na hitro roko narejeno, ampak vestno sestavljeno, strokovnjaško urejeno in natančno prevdano delo specialista na polju latinščine. Svoje dni je slovel Georgosov slovar kot najboljši; odkrito povedano, Bradačev besednjak je priložnejši in preglednejši, izbira besed preciznejša. Knjiga ima 500 drobno tiskanih strani. Bradačeva knjiga ne bo služila samo učencem, tudi vsak inteligent, ki je že davno odrasel šoli, vsak duhovnik, vsak izobraženec si bo moral to izvrstno knjigo omisliti, ker je živa potreba.

—k Razprave izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. Izšel je III. zvezek. Cena knjige je 100 Din. Vsebinska tretjega zvezka: Avgust Mušič: Negacija ni. Petar Skok: Lat. Caisar-Caesar. Fran Kidrič: Prešernove odklonjene prošnje za advokaturu. Ant. Breznik: Slovenski slovarji. Ivan Prijatelj: Ustanovitev »Ljubljanskega Zvona« in celovskega »Kresa«.

—k M. Vidovič: Dvije kulture. Nakl. Bibl. »Uzg.« Knjiga 6. Sarajevo 1926. Štamparija »Oboda«. Cena 6 Din. Nedavno je posetil Slovence avtor omenjene brosure, obsegajoče 20 strani, s popularno-znanstvenim predavanjem. Dve kulturi, ki je sedaj ponatisnjeno v lični knjižici. Predavatelj razpravlja o dekadenci zapadne kulture, o vzrokih bolesi evropskega bolnika in navaja rojstvo — panslovenske kulture kot rešiteljice moralne in etične propasti zapada. Poduhoviti materijo, etizirati življenje, izobraziti maso, spraviti dobro človeka v središče vseh sodobnih in bodočih teženj in naprov... vse te teze so prerokbe za dosego človeške sreče. Problemi so aktualni, zanimivi, logični zaključki predavatelja jasni in podrti z bogatim lastnim izkustvom na polju ljudske prosvete. A. Ž.

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6. (nasproti Hotela Union.)

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par — Najmanjši znesek Din 5.—

NOVA ŠOLSKA TABLA dvojna, na škripclih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV,

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/6 a 20 Din od leta 25/6 a 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov a 5 Din kom na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše veza-

ne a 60.— Din. navadno vezane a 45.— Din in nevezane a 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih številk vseh letnikov a 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU,

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih

skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom. — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem. — III. Prekmurje z Medimurjem. — VI. Celjska kotlina s Spodnjim slov. Posavjem. — V. Ljubljanska in Mariborska oblast (Slovenija). Cene znižane.

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učiteljsvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist »UČITELJSKEGA KONVIKTA« v Ljubljani in »UČITELJSKEGA DOMA« v Mariboru.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Za oglasni del odgovarja Rado Grum v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvu Ljubljana, odgovarja Andrej Skulj v Ljubljani. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.